

KOMMUNFULLMÄKTIGE

MOTION

2021-10-04

Utred möjligheterna för att inrätta ett runmuseum i Täby

Runorna är germanernas äldsta skrivtecken. Som germaner brukar man beteckna de folk som talar germanska språk. Runorna uppstod i sydöstra Europa någon gång strax efter vår tideräknings början. De användes över hela mellersta och norra Europa i många århundraden. I takt med kristnandet tog det latinska alfabetet över och användningen av runor drevs norrut.

Runor är konstruerade för att ristas i trä. Därför har de inga horisontella bistavar som kan riskera att drunkna i fibrerna. Troligtvis har den stora majoriteten runinskrifter använts för att rista korta meddelanden eller namn på föremål men nästan allt har försvunnit eftersom trä är förgängligt. Kvar är därför huvudsakligen runor som är ristade i sten. Någon litteratur skriven på runor har aldrig funnits.

Det finns olika sorters runor som alla är nära besläktade. Efter år 800 kom en skriftreform som innebar att den äldre runraden på ett gåtfullt sätt på bara några decennier byttes mot den yngre runraden. Då hade runanvändandet begränsats till Norden. Framåt tusentalet vid tiden för kristnandet uppstod en tradition bland förnämna familjer i främst Mälardalen att resa stenar som kort berättade om stordåd och släktskap. Det är från denna period som Täbys alla runstenar härstammar. Ingenstans finns så många runinskrifter som just här i Täby med omgivande områden. Vi befinner oss därför i runvärldens centrum. Runornas historia tog inte slut här utan fortsatte i isolerade delar av landet, framförallt i västra Dalarna, i sin mer ursprungliga användning som enkla namn på föremål och dylikt. Denna tradition fortsatte ända fram till 1800-talet. Några runstenar finns dock inte i dessa områden.

Täby är en idealisk plats för ett runmuseum där runornas historia och betydelse kan visas. Observera att förslaget gäller ett runmuseum, inte ett runstensmuseum. Det senare finns ju redan i form av alla våra talrika runstenar och -hällar och det har synliggjorts i bland annat projektet Runriket. [Även kommunen har fäst uppmärksamheten på runorna genom runrondellerna.] Här gäller det istället ett inomhusmuseum där runornas historia från äldsta tid och framåt och deras mångsidiga användning visas upp. Givetvis med en koppling till dagens runstenar och muséet ska lämpligen vara försett med enkla guider till vandringar bland kommunens alla sevärda runstenar.

Ett sådant museum bör placeras i den lantliga delen av Täby med sina uråldriga kulturmarker nära många runstenar.

Täby behöver en sevärdhet och detta museum skulle kunna utvecklas till ett sådant. Projektet kan ha en enkel början i ett trähus, eventuellt ett befintligt, där utställningarna med planscher, filmer och bilder visas. Kostnaden kan därför, åtminstone initialt, kunna hållas mycket låg. Förutom för turister så skulle ett sådant museum också kunna vara ett självklart utflyktsmål för kommunens och omgivningens alla skolor där eleverna ska

kunna känna stolthet och lära sig om sin historia. Förhoppningen är att muséet ska kunna hålla en hög akademisk klass genom samarbete med Riksantikvarieämbetet och universitet. Kanske skulle Täby kunna sponsra en professur i runologi? En verkligt kulturfrämjande gärning. Sådant ligger dock sannolikt en bit in i framtiden.

Vi har haft inledande kontakter med såväl Riksantikvarieämbetet som med Tábys hembygdsförening som båda är positiva till projektet.

Vi yrkar därför på att möjligheterna för att inrätta ett runmuseum i Täby utreds.

För Sverigedemokraterna i Täby

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Steven Jörsäter', with a stylized, flowing script.

Steven Jörsäter